MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta ta' l-20 ta' Gunju, 2008

Citazzjoni Numru. 436/2007

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ippreżentat fit-2 ta’ Novembru, 2007 li permezz tiegħu l-attur espona bir-rispett u bil-ġurament tiegħu kkonferma:

1. Illi r-rikorrent iżżewweġ lill-intimata fl-24 ta’ April, 2004, ċertifikat taż-żwieġ nru: ___/___ (Dok. A);

2. Illi minn dan iż-żwieġ, il-kontendenti ma kellhomx tfal. Huma ffirmaw kuntratt ta’ firda personali fil-

31 ta' Jannar, 2006 fl-atti tan-Nutar John Gambin (Dok. B);

3. Illi l-kunsens għal dan iż-żwieġ kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha da parti ta' l-intimata.

4. Illi l-kunsens ta' l-intimata nkiseb b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew ta' xi wieħed jew iktar elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa.

5. Illi għalhekk l-imsemmi żwieġ huwa null skond it-termini ta' l-Artiklu 19(1) (d) u/jew (f) ta' l-Att nru. xxxvii tas-sena 1975 li jirregola ż-żwiġijiet.

Tgħid għalhekk l-intimata għaliex din l-Onorabbli Qorti m'għandhiex:

(1) Tiddikjara u tiddeċiedi li ż-żwieġ kontrattat fl-24 ta' April, 2004 bejn il-kontendenti huwa null u bla effett għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi u dan għal raġunijiet imputabbli solament lill-intimata.

Bl-ispejjeż kontra l-intimata nġunta minn issa għas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenuta, ippreżentata fil-31 ta' Jannar, 2008, li permezz tagħha eċċepiet bir-rispett u bil-ġurament tagħha kkonfermat:

1. Illi l-eċċipjenti taqbel illi ż-żwieġ ikkuntrattat bejn il-kontendenti fl-24 ta' April, 2004 għandu jiġi ddikjarat minn din l-Onorabbli Qorti bħala wieħed null u bla effett legali, u konsegwentement jiġi ordnat illi din in-nullita tiġi rreġistrata fuq l-att taż-żwieġ relattiv, iżda tali nullita` hija imputabbli mhux biss għall-ħtijiet imputabbli lill-konvenuta, iżda wkoll minħabba ħtijiet imputabbli lill-attur, hekk kif ser jirriżulta waqt it-trattazzjoni tal-kawża;

2. Illi m'huwiex minnu li l-kunsens ta' l-eċċipjenti biss kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, iżda kien il-kunsens taż-żewġ kontendenti li kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, iżda kien il-kunsens taż-żewġ kontendenti li kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u d-dmirjiet essenzjali tagħha, jew minħabba anomalija psikoloġika serja li għamlitha impossibbli għall-kontendenti li jwettqu d-dmirijiet essenzjali taż-żwieġ, u dan *ai termini* ta' l-Artiklu 19 (1) (d) tal-Kapitlu 255 tal-liġijiet ta' Malta;

3. Illi m'huwiex minnu li l-kunsens ta' l-eċċipjenti biss kien vizzjat bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta' xi wieħed jew iktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, iżda kien il-kunsens taż-żewġ kontendenti li kien vizzjat bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta' xi wieħed jew iktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, u dan *ai termini* ta' l-Artiklu 19 (1) (f) tal-Kapitlu 255 tal-liġijiet ta' Malta;

4. Illi minħabba r-raġunijiet premessi u minħabba raġunijiet oħra kontemplati fl-Att XXXVII ta' l-1975 li jirregola ż-żwiġijiet, iż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jiġi ddikjarat null u bla effett fil-liġi.

Bl-ispejjeż kontra l-attur.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavit ta' l-attur, ta' ommu, ta' oħtu, u ta' *omissis*.

Rat l-affidavit tal-konvenuta, ta' ommha, ta' ħuha, u tal-kuġina ta' ommha.

Rat il-verbal tas-seduta tad-9 ta' Mejju, 2008 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qiegħed jitlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fl-24 ta' April, 2004 a bażi ta' l-Artiklu 19(1) (d) u (f) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenuta taqbel mat-talba għad li għal raġunijiet imputabbli lill-attur; iżda kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin: "*F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabbilta' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubju.*" (<u>Anna Tonna vs Alexander Tonna</u> deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-artikli ċitati mill-attriċi jirrigwardaw:

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti jkun inkiseb b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

Mill-provi mressqa jidher li ż-żwieġ sar meta l-partijiet kienu *gia'* pjuttost maturi fl-eta', iżda mhux daqstant għal dik li hija *forma mentis* ta' min irid jiżżewweġ u jaf x'jimporta dan l-istat. Kultant ċerta maturita' fl-eta' tkun tfisser li l-partijiet ikunu, kif ngħidu bl-Ingliż, *set in their*

ways, u allura dan ikun ta’ ostaklu għal żwieġ hieni. Dan għandu jiġi valutat fl-isfond tas-sentenzi li ser jiġu ċitati, pero’ l-Qorti tħoss li t-talba attriċi hija ġustifikata. Kif qalet il-Qorti ta’ l-Appell fil-kawża <u>Joseph Zammit vs Bernardette Zammit</u> (27 ta’ Jannar, 2006):

“*Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili u cioe’ li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta’ kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta’ l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe’ li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.*

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b’anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta’ min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenuta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta’ l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b’att pożittiv tal-volonta’ ta’ dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirravviża sitwazzjoni ta’ simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita’ ta’ żwieġ bażata fuq il-kawżali ta’ simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita’ ta’ żwieġ minħabba nuqqas ta’ esklużjoni ta’ ġudizzju. L-inkompatibbilta’ bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta’ diskrezzjoni ta’ ġudizzju timplika inkapaċita’ li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita’ intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta’ li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali. ”

Fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju, 1995) intqal illi: "*B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita'; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew a dirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ.*" F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti ta' l-Appell ukoll qalet li: "*Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju jrid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi nterni li jkunu neħħew il-liberta' ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.*"

Il-partijiet iżżewġu wara għerusija qasira – skond l-attur il-konvenuta riedet żwieġ malajr minħabba li kienet viċin it-tletin sena. Madankollu wara ż-żwieġ kellhom problemi kbar ta' komunikazzjoni, mhux l-inqas mil-lat sesswali, u f'dan l-aspett il-partijiet iwaħħlu f'xulxin. L-attur jgħid li l-konvenuta qatt ma ppparteċipat bl-entużjażmu li wieħed jistenna, u l-konvenuta tgħid li kien l-attur li bilkemm kien jersaq lejha, u anke kellu xi problemi mediċi fir-rigward. Il-konvenuta pero' tammetti li wara ż-żwieġ kellha ripensament dwar it-tfal u ma xtaqitx li jkollhom, u dan huwa kawżali serja li tinkwadra taħt esklużjoni pożittiva kif imsemmija fil-liġi – ara s-sentenza Galea vs Walsh deċiża mill-Prim'Awla fit-30 ta' Marzu, 1994.

Għalhekk il-Qorti tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ iċċelebrat bejn il-partijiet fl-24 ta' April, 2004. Spejjeż ikunu bla taxxa.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------